

Οι Θέσεις του ΣΥΡΙΖΑ για την Κοινωνική Ασφάλιση

Α. Η κοινωνική ασφάλιση υπό κατάρρευση: αιτίες, αποτελέσματα

Οι διαχρονικές πολιτικές υποβάθμισης και ιδιωτικοποίησης

Από την οικονομική κρίση του '90, η κοινωνική ασφάλιση έχει μπει στο στόχαστρο των εργοδοτών για την αντιμετώπιση της κρίσης υπερσυσσώρευσης. Οι επιλογές των πολιτικών εκφραστών αυτών των συμφερόντων οδήγησαν στην απαξίωση της εργασίας όπως τη γνωρίζουμε σήμερα αλλά και στην όξυνση των ανισοτήτων και της φτώχειας. Η επίθεση στις αρχές, την αλληλέγγυα λειτουργία του ελληνικού ΣΚΑ αλλά και στη βιωσιμότητά του δεν είναι καθόλου πρόσφατο φαινόμενο. **Από τη δεκαετία του 1990, ξεκινά μια μεθοδευμένη και συστηματική σειρά αντιμεταρρυθμιστικών νόμων** που ξηλώνουν (σε συντονισμό και συγχρονισμό με την απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων) το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας.

Οι παρεμβάσεις που έγιναν στο ασφαλιστικό σύστημα της χώρας κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες από τις κυβερνήσεις του δικομματισμού αντιμετώπιζαν **το ασφαλιστικό πρόβλημα κυρίως ως πρόβλημα παροχών**. Έτσι, τα μέτρα που πάρθηκαν κατευθύνθηκαν κυρίως στη συμπίεση των παροχών και στη συρρίκνωση των δικαιωμάτων. Όλες οι αρνητικές αλλαγές πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο ενός εξαιρετικά ανεπαρκούς και κατακερματισμένου κοινωνικού κράτους. Ανηλεή επίθεση δέχθηκε ο τομέας της κοινωνικής ασφάλισης και της υγείας, ενώ το σύστημα πρόνοιας παραμένει εντελώς αδύναμο να καλύψει τις σοβαρές ανάγκες που υπάρχουν και διαρκώς διογκώνονται, ιδίως με τη διεύρυνση της φτώχειας.

Όλοι οι νόμοι της ΝΔ (ν.1902/90, 2084/92, 3655/08) αλλά και του ΠΑΣΟΚ (ν.3029/2002) κινήθηκαν στην ίδια νεοφιλελεύθερη λογική της υποβάθμισης και ιδιωτικοποίησης τμήματος της κοινωνικής ασφάλισης, μέσω μιας βίαιης ενοποίησης των ταμείων, της αύξησης των εισφορών, της μείωσης των παροχών και της διεύρυνσης του χρόνου ασφάλισης, με κύρια θύματα τους νέους εργαζόμενους και τις γυναίκες.

Το Μνημόνιο ως συνέχεια απορρύθμισης και ευκαιρία διάλυσης

Το Μνημόνιο είχε εξ αρχής βασικό στόχο να διαλύσει ένα ήδη ετοιμόρροπο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, στις προϋπάρχουσες ανεπάρκειες του οποίου, οι διαδοχικές κυβερνήσεις που το έχουν υλοποιήσει, έχουν επιφέρει διαλυτικές αλλοιώσεις. Το Μνημόνιο ήρθε για να επιβάλει ως μοναδικές και αναπόφευκτες τις ταξικές πολιτικές που προσπαθούσαν να μειώσουν το μισθολογικό κόστος και να ενισχύσουν την ιδιωτική ασφαλιστική βιομηχανία. Πρόκειται για την εφαρμογή των αντισφαλιστικών σχεδίων που απέτυχαν πριν από μία δεκαετία και που επανεμφανίστηκαν ως λύση από τις ίδιες πολιτικές δυνάμεις που μας οδήγησαν στο κοινωνικό αδιέξοδο.

Οι μνημονιακοί νόμοι που σχεδιάστηκαν και εφαρμόστηκαν συνιστούν πολύ σημαντική πολιτική αλλαγή στη διαρκή προσπάθεια διάλυσης του κοινωνικού κράτους στην Ελλάδα. Παρότι αποτελούν συνέχεια και

επιτάχυνση της απορρυθμιστικής προσπάθειας τουλάχιστον δύο δεκαετιών, οι μνημονιακοί νόμοι είναι εξαιρετικά πιο βίαιοι στις περικοπές δικαιωμάτων και παροχών αλλάζοντας :

- το ρόλο του Κράτους ως εγγυητή της βιωσιμότητας και κοινωνικής αποτελεσματικότητας του ΣΚΑ
- τη δομή και τη λειτουργία της σύνταξης (κύριας και επικουρικής) που εξατομικεύονται και ιδιωτικοποιούνται
- την οργάνωση και την αυτονομία των ασφαλιστικών ταμείων.

Αν με τις παλαιότερες προσπάθειες απαξίωσης της κοινωνικής ασφάλισης ο αδύναμος κρίκος ήταν οι νέοι ασφαλισμένοι και οι ασφαλισμένοι του ιδιωτικού τομέα, **οι απορρυθμιστικές παρεμβάσεις των μνημονιακών συγκυβερνήσεων θίγουν μόνιμα όλους ανεξαιρέτως τους ασφαλισμένους, παλιούς, νέους και μελλοντικούς.**

Οι αλλεπάλληλες και βίαιες περικοπές των παροχών δεν ωφέλησαν ούτε για λίγους μήνες το ασφαλιστικό μας σύστημα, αντίθετα απαξιώνοντας την εμπιστοσύνη των πολιτών στη δημόσια ασφάλιση, ενισχύουν την ύφεση καθώς και την εισφοροδιαφυγή. Η πολιτική λιτότητας επιφέρει περισσότερη λιτότητα και καθόλου νοικοκύρεμα. Τα συνεχόμενα ασφαλιστικά νομοθετήματα των τελευταίων ετών που επικαλούνται την επίλυση των προβλημάτων καταλήγουν φυσιολογικά να τα επιδεινώνουν **φέροντας το σύστημα όλο και πιο κοντά στην κατάρρευση.**

Συγκεκριμένα, οι κοινωνικές δαπάνες μειώθηκαν από 55,2 δισ. ευρώ το 2009 (23,9% ΑΕΠ) σε 40,3δισ. ευρώ το 2013 (22% ΑΕΠ παρά τη δραστική μείωσή του) και οι συντάξεις, κύριες και επικουρικές περικόπηκαν αφού περικόπηκε σημαντικά η κρατική χρηματοδότηση αλλά και τα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές. Πρόκειται για μειώσεις συντάξεων που μεσοσταθμικά φτάνουν το 32%- (μέση μείωση 423 ευρώ) με βάση τις ακαθάριστες συντάξεις, αλλά που ξεπερνούν το 40% εάν συνυπολογίσουμε την αύξηση της φορολογίας και τις "ειδικές" και "προσωρινές" παρακρατήσεις των συντάξεων.

Παράλληλα, η ανεργία εκτινάσσεται στο 30%, ενώ η ανασφάλιστη εργασία στο 36% και οι ανείσπρακτες εισφορές φτάνουν τα 12 δισ. ευρώ λόγω της συνειδητής απαξίωσης και υποστελέχωσης των εισπρακτικών και ελεγκτικών μηχανισμών και του αντίστοιχου θεσμικού πλαισίου. Κάθε χρόνο το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης χάνει 10,5 δισ. ευρώ από τις μειώσεις μισθών και την ανεργία που η επίσημη φτάνει το 27,8% των συμπολιτών μας, ενώ η πραγματική ξεπερνά το 33%. Παράλληλα, τα έσοδα μειώνονται κατά 8,5 δισ. ετησίως από την ανασφάλιστη εργασία αλλά και τις νόμιμες μορφές εισφοροαποφυγής και ελάφρυνσης των εργοδοτών, ενώ τα χρέη του Κράτους προς τα ασφαλιστικά ταμεία φτάνουν τα 12 δισ. ευρώ.

Οι οικονομικές προβολές για κατάρρευση του συστήματος μέχρι το 2016 είναι ενδεικτικές του αδιεξόδου στο οποίο οδηγούν την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων οι διαδοχικοί σωτήρες, εξορθολογιστές και μεταρρυθμιστές. Οι άνεργοι, οι φτωχοί μισθωτοί, οι ανασφάλιστοι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι αγρότες γνώρισαν τα τελευταία χρόνια πολύ καλά το success story της εσωτερικής υποτίμησης.

Οι συγκυβερνήσεις του Μνημονίου μείωσαν δραστικά τις κύριες και επικουρικές συντάξεις, ενοποίησαν τα επικουρικά ταμεία για να αρπάξει τα αποθεματικά τους που είναι πλεονασματικά και άλλαξαν τον χαρακτήρα της επικουρικής ασφάλισης από δημόσιο σε ιδιωτικό, με τη θέσπιση του ατομικού λογαριασμού για κάθε ασφαλισμένο, με τελικό στόχο την πλήρη κατάργηση της επικουρικής σύνταξης. Επιπλέον, οι συγκυβερνήσεις του Μνημονίου ακρωτηρίασαν την περιουσία των ασφαλιστικών Ταμείων, μέσω του ληστρικού κουρέματος των αποθεματικών της κοινωνικής ασφάλισης στα πλαίσια του PSI+, που στοίχισε στα Ταμεία περίπου 13 δισ. ευρώ.

Το «νέο ασφαλιστικό» είναι έτσι δομημένο ώστε με την παρούσα αγορά εργασίας να μη δίνει πλήρεις συντάξεις. Οι εργαζόμενοι είναι αδύνατο να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για τις μειωμένες συντάξεις που προβλέπουν οι νέοι νόμοι, αφού είναι αδύνατο για την συντριπτική πλειοψηφία των εργαζομένων να διασφαλίσει 40 έτη πλήρους ασφάλισης, ιδιαίτερα σε ένα περιβάλλον χαμηλής ανάπτυξης και υψηλής

ανεργίας και με δεδομένο ότι πριν από την κρίση του 2009 ο μέσος όρος ασφάλισης στην Ελλάδα φτάνει μόλις τα 20 έτη.

Η βασική ιδέα που διατρέχει τις "δομικές μεταρρυθμίσεις" συνίσταται στην έλλειψη παρέμβασης της πολιτικής με την πρόβλεψη αυτόματων τεχνικών μείωσης των κοινωνικών παροχών. Η εγκατάλειψη της ευθύνης του κράτους για εγγύηση και συστημική στήριξη του ΣΚΑ επιτρέπει στον εκάστοτε Υπουργό να ισχυρίζεται ότι οι επερχόμενες μειώσεις εφάπαξ/επικουρικών προκύπτουν από τον αντίστοιχο "μαθηματικό τύπο".

Τα βασικά αποτελέσματα του νέου μοντέλου κοινωνικής προστασίας (μοντέλο 3 πυλώνων) είναι :

1. Κατάργηση της δημόσιου χαρακτήρα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης μέσω του περιορισμού εγγύησης του κράτους στη βασική σύνταξη, την κατάργηση της τριμερούς χρηματοδότησης και την ιδιωτικοποίηση της επικουρικής ασφάλισης.
2. Δραστικός περιορισμός του κοινωνικού χαρακτήρα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης σε μία βασική σύνταξη φτώχειας και ατομική αποταμίευση.
3. Μετατροπή ενός συστήματος βασισμένου στην αλληλεγγύη των γενεών σε ένα νεοφιλελεύθερο μοντέλο σύγκρουσης των γενεών και ενοχοποίησης των ηλικιωμένων.
4. Εισαγωγή της "βασικής" σύνταξης των 360 ευρώ (η συζήτηση για το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα τείνει προς το ίδιο όριο) που δεν αποτελεί ύστατο δίκτυ ασφαλείας αλλά στρατηγικό στόχο ενός μοντέλου κοινωνικής προστασίας που θα ασχολείται μόνο με την ακραία φτώχεια και όσο θα ασχολείται με αυτήν, θα την διευρύνει. Τα σχέδια της ασφαλιστικής βιομηχανίας ταιριάζουν εξαιρετικά με το στόχο αυτό.
5. Υπολογισμό συντάξιμου μισθού σε όλο τον εργασιακό βίο που καθιστά τη σύνταξη από αναπλήρωση μισθού «εξόδου» σε συσσώρευση αποταμιεύσεων από την εργασία.
6. Μακροπρόθεσμος δημοσιονομικός περιορισμός των συνταξιοδοτικών δαπανών, ώστε να αυξηθούν μόνο κατά 2,5% του ΑΕΠ μέχρι το 2060, ενώ οι συνταξιούχοι θα έχουν αυξηθεί 70%.
7. Αυτοματοποίηση της αύξησης του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης ανά διετία βάσει της αύξησης του προσδόκιμου ζωής. Αυτοματοποίηση της μείωσης των συντάξεων από το 2014 κατ' έτος από τη μεταβολή του ΑΕΠ και του δείκτη τιμών καταναλωτή. Θεσμοθετείται η σύνδεση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης με το προσδόκιμο ζωής ανά δεκαετία, αρχής δεδομένης από το 2021 δηλ. το όριο των 67 ετών είναι δυνατόν να αναπροσαρμοσθεί και από τις 1/1/2024 τα νέα όρια μπορούν να αναπροσαρμόζεται ανά τριετία.

B. Οι στρατηγικοί μας στόχοι για την οργάνωση, τη λειτουργία και το ρόλο του ελληνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης

Ο ΣΥΡΙΖΑ καταθέτει ένα ολοκληρωμένο και συνεκτικό σχέδιο αντιμετώπισης των προβλημάτων του ασφαλιστικού συστήματος της χώρας μας το οποίο περιλαμβάνει διαρθρωτικές παρεμβάσεις στο επίπεδο:

- της οργάνωσης και λειτουργίας του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης,
- της χρηματοδότησης,
- της βελτίωσης της ποιότητας και της διεύρυνσης των παροχών.

Βασικός στόχος αυτών των αλλαγών είναι η συγκέντρωση των αναγκαίων πόρων, ώστε να εξασφαλιστούν οι συντάξεις του μέλλοντος και να βελτιωθεί το επίπεδο της παρεχόμενης κοινωνικής προστασίας και των κοινωνικών-ασφαλιστικών παροχών. Η διεκδίκηση του ΣΥΡΙΖΑ για ένα δημόσιο και αλληλέγγυο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης δεν περιορίζεται στις εγγυήσεις για την επαρκή χρηματοδότηση. Η μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος δεν μπορεί να ιδωθεί αποκομμένη από τη συνολική προσπάθεια για την ενίσχυση του κοινωνικού κράτους, την καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων και την εξάλειψη της φτώχειας στη χώρα μας. Η επάρκεια, η λειτουργία και η κατανομή των κοινωνικών παροχών διαμορφώνουν σε καθοριστικό βαθμό τη συγκεκριμένη μορφή που θα χρειαστεί να πάρει άμεσα, μεσοπρόθεσμα αλλά και μακροπρόθεσμα το όραμά μας για την κοινωνική ασφάλιση. Η μεμονωμένη προσήλωση στα έσοδα και την αποφυγή περικοπών δεν μπορεί από μόνη της να προσεγγίσει την αναανομοτοδότηση της ελληνικής κοινωνικής ασφάλισης, είναι αναγκαία αλλά όχι επαρκής προϋπόθεση. Αντίθετα, η μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος συνδέεται στενά με τις υπόλοιπες προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ για τη θεσμοθέτηση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, την προάσπιση των εργασιακών δικαιωμάτων, το 35ωρο, την πολύπλευρη στήριξη των ανέργων, την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των γυναικών στην εργασία και στην οικογένεια.

Η μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού αποτελεί τμήμα μιας συνολικότερης θεώρησης και ενός ολοκληρωμένου προγράμματος, με στόχο την ενίσχυση του κοινωνικού κράτους τόσο ως προς το εύρος των καλυπτόμενων αναγκών όσο και ως προς την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, τη διεύρυνση της δημοκρατίας και του δημοκρατικού ελέγχου, την ενίσχυση της συμμετοχής των εργαζομένων, την καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων και την εξάλειψη της φτώχειας στη χώρα μας. Η κρίση του ασφαλιστικού συστήματος αποτελεί κομμάτι της οικονομικής κρίσης και αντίστροφα η υπέρβαση της οικονομικής κρίσης προϋποθέτει τη ριζική αντιμετώπιση των διαχρονικών και των έκτακτων προβλημάτων της κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα.

Για τους λόγους αυτούς, ο ΣΥΡΙΖΑ θεωρεί ότι η προσπάθεια για το δημοκρατικό επανασχεδιασμό του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης βρίσκεται στον πυρήνα της αναπτυξιακής προσπάθειας για την ελληνική οικονομία. Ο σχεδιασμός της παραγωγικής ανασυγκρότησης οφείλει να γίνει με γνώμονα τα συμφέροντα των μισθωτών, των αγροτών και των ελεύθερων επαγγελματιών σε όλο το φάσμα της ελληνικής επικράτειας. Για εμάς δεν νοείται ανάπτυξη με δομική ανεργία, ούτε μπορούμε να αποδεχθούμε την καταπολέμηση της ανεργίας με φτωχούς εργαζόμενους και υποαπασχολούμενους. Η παραγωγική ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας, από τον πρωτογενή τομέα μέχρι τη βιομηχανία, τον τουρισμό και τις υπηρεσίες θα βασίζεται στην αναβάθμιση της εργασίας, της παραγωγικότητας της και της προστασίας της. Κομβικό ρόλο στο σχεδιασμό αυτό διαδραματίζει η ενίσχυση ενός σύγχρονου ασφαλιστικού συστήματος που θα αναγνωρίζει κοινωνικά, θα ενισχύει θεσμικά και θα προστατεύει την εργασία ως θεμελιώδη παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής χειραφέτησης.

Η γήρανση του πληθυσμού στην Ευρώπη είναι αποτέλεσμα της εγκαθίδρυσης του καθολικού δικαιώματος στην τρίτη ηλικία μέσω της σύνταξης και της βελτίωσης των όρων διαβίωσης, ιδίως με την εγγύηση του δημόσιου αγαθού της υγείας. Τα δικαιώματα αυτά κατέκτησαν οι Ευρωπαϊκοί λαοί με αγώνες δεκαετιών

επιφέροντας δομικές αλλαγές στην οικονομία, την κοινωνία και την αγορά εργασίας από το Β Παγκόσμιο Πόλεμο και μετά, αλλαγές που πριν τον πόλεμο φάνταζαν αδιανόητες. Η αύξηση του προσδόκιμου ζωής αποτελεί επιτυχία αλλά και σοβαρή πρόκληση για τις κοινωνικές δυνάμεις που αρνούνται να αποδεχτούν την ιστορική οπισθοδρόμηση, τη φτώχεια των ηλικιωμένων και την υποβάθμιση του βιοτικού επιπέδου όλων των πολιτών.

Ο ΣΥΡΙΖΑ έχει πλήρη επίγνωση ότι η βελτίωση του δημογραφικού -ξεπερνώντας τα ιδεολογικά και οικονομικά αδιέξοδα νεοφιλελεύθερων και νεοσυντηρητικών προσεγγίσεων- προϋποθέτει σταμάτημα των πολιτικών της λιτότητας και των Μνημονίων, ενίσχυση της απασχόλησης και καταπολέμηση των γενικευμένων φαινομένων αδήλωτης εργασίας. Ο ΣΥΡΙΖΑ αναλαμβάνει το χρέος να απαντήσει την πρόκληση αυτή με τη δυναμική ενίσχυση ενός σύγχρονου κοινωνικού κράτους, με δομικές αλλαγές στην αγορά εργασίας και την παραγωγή προς όφελος των μελλοντικών γενεών.

Η προτεραιότητα της κάλυψης των κοινωνικών αναγκών και ενίσχυσης της κοινωνικής αλληλεγγύης

-Ο οικονομικός και κοινωνικός ρόλος της κοινωνικής ασφάλισης μέσα στην κρίση-

Τα προβλήματα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα αποτελούν μέρος της πολύπλευρης κρίσης της ελληνικής οικονομίας και η έξοδος από την κρίση αυτή προϋποθέτει μια ολοκληρωμένη και συγκροτημένη απάντηση. Τα προβλήματα του ελληνικού ασφαλιστικού συστήματος δε μπορούν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά παρά μόνο με μία αποτελεσματική στρατηγική εξόδου από την κρίση της ελληνικής οικονομίας.

Οι θέσεις του ΣΥΡΙΖΑ για το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης βασίζονται στην παραδοχή ότι :

- οι αλληπάλληλες περικοπές αντί να λύνουν τα προβλήματα του ασφαλιστικού συστήματος στην Ελλάδα, τα οξύνουν και τα εδραιώνουν.
- οι εναλλακτικές πολιτικές που προτάσσονται πρέπει, από τη μία πλευρά, να αναιρούν και να διορθώνουν τις υπάρχουσες παθογένειες και, από την άλλη, να θέτουν τις βάσεις ενός συστήματος κοινωνικής ασφάλισης που θα ανακτήσει τα κοινωνικά και αναδιανεμητικά χαρακτηριστικά του.
- η μακροπρόθεσμη προοπτική στο σύστημα προϋποθέτει τη σύζευξη των παρεμβάσεων άμεσης απόδοσης με τη συνολική παρέμβαση ανανοηματοδότησης του κοινωνικού κράτους.

Ο μακροπρόθεσμος σχεδιασμός είναι απαραίτητος για την οικονομική βιωσιμότητα και κοινωνική αποτελεσματικότητα του ΣΚΑ, αλλά επιβάλλεται να συνοδεύεται με τη λήψη μέτρων άμεσης απόδοσης για την ικανοποίηση των επείγουσών αναγκών των ασφαλισμένων, των συνταξιούχων και των ασφαλιστικών ταμείων.

-Οι βασικές αρχές οργάνωσης και λειτουργίας -

Ο ΣΥΡΙΖΑ εγγυάται τη δημιουργία ενός ισχυρού, βιώσιμου και κοινωνικά αποτελεσματικού δημόσιου συστήματος κοινωνικής ασφάλισης στη χώρα μας, το οποίο πρέπει να εξαιρεθεί από τη λειτουργία της αγοράς. Η σύνταξη, η υγεία, η ανεργία, η οικογένεια και οι ανάγκες των πιο ευάλωτων τμημάτων της κοινωνίας δεν μπορεί να αποτελούν αντικείμενα εμπορευματοποίησης ούτε πεδίο μιας διευρυνόμενης κερδοσκοπικής λογικής.

Οι μεταρρυθμίσεις που προτείνονται επίμονα από κυβερνητικά χείλη και από διεθνείς οργανισμούς έχουν απροκάλυπτα ταξικό χαρακτήρα υπέρ του κεφαλαίου. Η κοινωνική ασφάλιση, ενώ καλείται να αντιμετωπίσει το "κοινωνικό ζήτημα" και να δώσει λύσεις στις κοινωνικές παρενέργειες της αγοράς εργασίας, αποτελεί και έκφραση της προσπάθειας να δοθεί ουσιαστικό νόημα στην κοινωνική ισότητα και συμβάλλει στην ενίσχυση της δημοκρατίας.

Η ενίσχυση του δημόσιου και αλληλέγγυου χαρακτήρα των κοινωνικοασφαλιστικών δικαιωμάτων σημαίνει ξεκάθαρη διαφοροποίηση από τα προωθούμενα "ασφαλιστικά προϊόντα" που λανσάρουν ως ελκυστικά οι ασφαλιστικές εταιρείες και οι κυβερνητικοί "πλασιέ" τους.

Ο ΣΥΡΙΖΑ σχεδιάζει ένα Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης δημόσιο και αλληλέγγυο, καθολικό και αναδιανεμητικό, που θα είναι ισχυρό και βιώσιμο. Τα χαρακτηριστικά αυτά αποτελούν αδιάσπαστο σύνολο και δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται μεμονωμένα.

Ο ΣΥΡΙΖΑ δεσμεύεται για **ένα Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης για το οποίο ο χαρακτηρισμός «δημόσιο» δεν είναι τυπικό κριτήριο οργάνωσης και νομικής μορφής αλλά ουσιαστική πολιτική και συνταγματική δέσμευση** (α) εξυπηρέτησης των κοινωνικών αναγκών από το κράτος και τα ασφαλιστικά ταμεία και (β) εγγύηση για την μακροπρόθεσμη και άμεση παροχή αξιοπρεπών κοινωνικών παροχών.

Ο δημόσιος χαρακτήρας της κοινωνικής ασφάλισης έχει την έννοια πως το κράτος επωμίζεται το ρόλο εγγυητή της λειτουργίας και της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος: το κράτος υποχρεούται να μεριμνά για την εκπλήρωση των θεσμοθετημένων υποχρεώσεων των ασφαλιστικών οργανισμών προς το σύνολο των ασφαλισμένων, καθώς και για τη μακροχρόνια διατήρηση της ικανότητας του συστήματος να χορηγεί συντάξεις στους τωρινούς και στους μελλοντικούς συνταξιούχους. Είναι η υποχρεωτικότητα της κοινωνικής ασφάλισης που συνεπάγεται και τη μέριμνα του κράτους για την εξόφληση των υποχρεώσεων του Συστήματος.

Με αυτή την έννοια, το Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης (ΕΤΕΑ) που παραμένει ΝΠΔΔ αλλά λειτουργεί και απονέμει συντάξεις βάσει μιας εξατομικευμένης κεφαλαιοποίησης δεν ανταποκρίνεται στο δημόσιο χαρακτήρα της Κοινωνικής ασφάλισης παρά την όποια εγγύηση του κράτους για λογιστική αντιστοίχιση εσόδων και δαπανών.

Ο ΣΥΡΙΖΑ θα διασφαλίσει **ένα Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης καθολικού χαρακτήρα** που θα προστατεύει εξ ίσου όλους τους εργαζόμενους και εργαζόμενες ανεξάρτητα από την υπηκοότητα, τις θρησκευτικές ή πολιτικές πεποιθήσεις. Η καθολική και ίση προστασία οφείλει να μεταχειρίζεται κοινωνικοασφαλιστικά με τον ίδιο τρόπο στις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα τους ασφαλισμένους που έχουν όμοια σχέση εργασίας ανεξάρτητα από τη πολλαπλές ταχύτητες εργασιακών καθεστώτων και ανεξάρτητα από τον ασφαλιστικό φορέα τους. Ένα καθολικό ΣΚΑ είναι ανεπίτρεπτο να διαχωρίζει χρονικά τους ασφαλισμένους. Στο όνομα της αρχής της ισότητας των εργαζομένων χωρίς διακρίσεις, κάθε απαράδεκτος διαχωρισμός θα καταργηθεί.

Από την καθολικότητα της κοινωνικής ασφάλισης προκύπτει αυτονόητα η παραδοχή ότι οι εργαζόμενες και οι εργαζόμενοι σε όλη τη χώρα οφείλουν να υπάγονται στις ίδιες ασφαλιστικές υποχρεώσεις και να απολαμβάνουν τα ίδια κοινωνικοασφαλιστικά δικαιώματα ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.

Ωστόσο, η πλήρης ένταξη των μεταναστών στο ΣΚΑ προϋποθέτει την άρση των θεσμικής φύσης εμποδίων που δυσχεραίνουν διαχρονικά την εργασία και την ασφάλισή τους εντός των ορίων της νομιμότητας.

Επιβάλλεται, ειδικότερα, η λήψη μέτρων διατήρησης και επανόδου σε καθεστώς νόμιμης διαμονής και εργασίας για εκατοντάδες χιλιάδες μόνιμα εγκατεστημένους μετανάστες ως μια βασική προϋπόθεση για την καταπολέμηση της αδήλωτης και ανασφάλιστης εργασίας. Στην κατεύθυνση αυτή απαιτείται η απεξάρτηση της ανανέωσης της άδειας διαμονής από έναν προκαθορισμένο αριθμό ενσήμων και η θέσπιση εξειδικευμένων κινήτρων και αντικινήτρων για εργοδότες και μετανάστες εργαζόμενους προκειμένου να αποφεύγεται η εκτεταμένη σήμερα συστηματική παραβίαση της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας σε νευραλγικούς κλάδους οικονομικής δραστηριότητας.

Ο ΣΥΡΙΖΑ δεσμεύεται για **ένα αναδιανεμητικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης** και όχι ένα μοντέλο ατομικών κουμπαράδων αποκλεισμού και εξαθλίωσης. Το νεοφιλελεύθερο μοντέλο των 3 πυλώνων που προωθείται από την Τρόικα και την κυβέρνηση βασίζεται σε ελάχιστες εγγυημένες συντάξεις για τις μάζες και ατομικούς (ιδιωτικούς και δημόσιους) κουμπαράδες ως συμπλήρωμα για τους λίγους που θα καταφέρουν να έχουν υψηλά εισοδήματα. Το αναδιανεμητικό σύστημα που σχεδιάζουμε έρχεται σε άμεση ρήξη με το σύστημα 3 πυλώνων και αναδεικνύει τα θετικά αποτελέσματα της αλληλεγγύης των γενεών και τα αδιέξοδα της κεφαλαιοποίησης.

Ο ΣΥΡΙΖΑ προωθεί ένα Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης που **θα βασίζεται στην αλληλεγγύη και μέσω των κοινωνικών παροχών θα εξαλείψει τη φτώχεια**. Για να γίνει αυτό, το σύνολο των κοινωνικών παροχών, ασφάλισης ή πρόνοιας, σε χρήμα ή σε είδος πρέπει σε πρώτο/άμεσο επίπεδο να δοθεί προτεραιότητα στο πιο ευάλωτο μέρος του πληθυσμού αλλά χωρίς να μετατραπεί το Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης ένας θεσμός στιγματισμού που αφορά μόνο τους περιθωριοποιημένους.

Από τις μνημονιακές συγκυβερνήσεις επιχειρείται μία ριζική διαστρέβλωση της έννοιας και της λειτουργίας της αλληλεγγύης ώστε να ταυτίζεται με τον ανταγωνισμό όλων έναντι όλων, και τελικά υπέρ των εργοδοτών. Η αλληλεγγύη των γενεών ερμηνεύεται ως ισότιμη εισφοροδοτική επιβάρυνση των "γενεών" οδηγώντας σε έναν διαγενεακό ανταγωνισμό χωρίς τέλος εις βάρος του ύψους της κοινωνικής προστασίας. Η ισότητα των φύλων στην κοινωνική ασφάλιση ερμηνεύεται ως ισότιμη εμπορευματοποίηση της γυναικείας εργασίας οδηγώντας σε κοινή υποβάθμιση των δικαιωμάτων και των δύο φύλων. Η διεύρυνση της αλληλεγγύης των ασφαλισμένων δια της ενοποίησης μετατρέπεται σε ισοπέδωση του επιπέδου παροχών.

Ο ΣΥΡΙΖΑ θα αποκαταστήσει και θα ανανοηματοδοτήσει μία δικαιοσύνη της αλληλεγγύης του κόσμου της εργασίας και των κοινωνικών αναγκών ενάντια στη νεοφιλελεύθερη δικαιοσύνη των κοινωνικών αυτοματισμών και του κοινωνικού δαρβινισμού. Οι επιμέρους προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ συνιστούν υλοποίηση αυτής της θεμελιώδους προσπάθειας.

Κομβική για το ΣΥΡΙΖΑ είναι η προσπάθεια για την **αποκατάσταση της αξιοπιστίας και εμπιστοσύνης του ασφαλιστικού συστήματος στις σχέσεις του με τους ασφαλισμένους**, ιδιαίτερα των νέων γενεών. Για να το πετύχουμε αυτό, επιλέγουμε την αλλαγή πορείας ώστε:

- να επαναφέρουμε τη λογική εγγύησης των παροχών έναντι του μοντέλου “καθορισμένων εισφορών”,
- να βάλουμε τέλος στην ανασφάλεια καθιερώνοντας σταθερούς, κωδικοποιημένους και ξεκάθαρους κανόνες για τους ασφαλισμένους και τις επιχειρήσεις,
- να μετατρέψουμε τις σχέσεις καχυποψίας της κοινωνικής διοίκησης με τους πολίτες σε σχέσεις εμπιστοσύνης και συνεργασίας,
- να αντιμετωπίσουμε αποφασιστικά τα φαινόμενα διαφθοράς όπου αυτά εμφανίζονται,
- να διευκολύνουμε τις επιχειρήσεις με την κατάλληλη υποδομή για να μπορούν να τηρούν τις υποχρεώσεις τους έναντι των ασφαλιστικών ταμείων,
- να δώσουμε θετικά κίνητρα στον εργαζόμενο ώστε να διεκδικεί μαχητικά το δικαίωμά του σε δηλωμένα και πλήρως ασφαλισμένα εργασία,

- να προβλέψουμε το δικαίωμα των εκπροσώπων των εργαζομένων για παρέμβαση και έλεγχο μέσα στις επιχειρήσεις και στα εργοτάξια.

Η αποκατάσταση της αξιοπιστίας του ασφαλιστικού συστήματος στις σχέσεις του με τους ασφαλισμένους αποτελεί βασικό μοχλό πολιτικής για την επανανομιμοποίηση του ασφαλιστικού συστήματος στα μάτια του κόσμου που βλέπει τις παροχές να περικόπτονται χωρίς κοινωνικοασφαλιστική λογική, του οποίου ανατρέπονται οι προσδοκίες από χρόνο σε χρόνο και ιδίως για τους νέους που βλέπουν ότι οι προϋποθέσεις για την προστασία σύνταξης, ανεργίας, μητρότητας και περίθαλψης αποκλείουν την πλειοψηφία από την πρόσβαση στα δικαιώματα αυτά. Βασικό κριτήριο επιτυχίας της προσπάθειας του ΣΥΡΙΖΑ είναι να πείσουμε τον κόσμο της εργασίας σε όλη την Ελλάδα ότι οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από την κοινωνική ασφάλιση είναι υποχρεώσεις που λειτουργούν προς όφελός του. Η ενίσχυση της κοινωνικής ασφάλισης απαιτεί ρήξεις και θα χρειαστούμε τον κόσμο της εργασίας στο πλευρό μας.

Στα πλαίσια της αποκατάστασης της αξιοπιστίας και εμπιστοσύνης του ασφαλιστικού συστήματος στις σχέσεις του με τους ασφαλισμένους, ο ΣΥΡΙΖΑ είναι σταθερά προσανατολισμένος στην απόφαση να αντιμετωπιστούν άμεσα η έκταση αλλά και οι ρίζες της εισφοροδιαφυγής και της ανασφάλιστης εργασίας. Σε συνδυασμό με την αλλαγή των προβληματικών διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας που καθιερώνουν κανόνες εργασίας χωρίς δικαιώματα, θα καταργήσουμε όλες τις διατάξεις κοινωνικής ασφάλισης:

- που αφήνουν “παραθυράκια” υπέρ της αδήλωτης εργασίας,
- που δυσχεραίνουν αδικαιολόγητα τον έλεγχο των υπηρεσιών,
- που βάζουν υπέρμετρα εμπόδια στην είσπραξη βεβαιωμένων εισφορών,
- που αντιμετωπίζουν προνομιακά τους εργοδότες οι οποίοι δε σέβονται τις υποχρεώσεις τους,
- που αφήνουν ατιμώρητους όσους παραβιάζουν την εργατική και κοινωνικο-ασφαλιστική νομοθεσία.

Για να το πετύχουμε αυτό, επιβάλλεται να αλλάξει ριζικά ο χαρακτήρας του Κέντρου Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (ΚΕΑΟ) το οποίο εξαντλεί την αυστηρότητά του στα θύματα της κρίσης και όχι στους μεγαλοοφειλέτες και τους γνωστούς ή τους νεόκοπους μπαταχτσήδες.

Παράλληλα με τα παραπάνω μέτρα, ο ΣΥΡΙΖΑ οφείλει και δεσμεύεται να προωθήσει:

- ασφάλιση όχι μόνο για περίθαλψη αλλά και για σύνταξη όλου του χρόνου συμμετοχής σε προγράμματα STAGE ή σε προγράμματα εξειδίκευσης σε θέματα ειδικής υποστήριξης υπηρεσιών,
- κατάργηση όλων των διατάξεων που προβλέπουν μειωμένες ή μηδενικές εργοδοτικές εισφορές (εισφοροαπαλλαγές) προς τα ασφαλιστικά ταμεία για ανάπτυξη επιχειρήσεων και αύξηση της απασχόλησης,
- θεσμοθέτηση των ίδιων ασφαλιστικών δικαιωμάτων με αυτά των πλήρως εργαζομένων στους ελαστικά και μερικά εργαζόμενους και σε όσους δουλεύουν με συμβάσεις παροχής υπηρεσιών που υποκρύπτουν συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας.

Η ενίσχυση της γενικότερης επιχειρησιακής ικανότητας, της μηχανοργάνωσης και της στελέχωσης των ασφαλιστικών ταμείων εντάσσεται στην προσπάθεια να ελαχιστοποιηθεί το φαινόμενο της ανασφάλιστης εργασίας σε μία πενταετία συνεχών πρωτοβουλιών για την καταπολέμησή της.

Ο εγγυητικός ρόλος του Κράτους το οποίο έχει αναλάβει όλες τις κρίσιμες αποφάσεις για τα Ασφαλιστικά Ταμεία οφείλει να συνδυάζεται με αποτελεσματικές διαδικασίες κοινωνικού ελέγχου και την ενεργό ενημέρωση και συμμετοχή των ασφαλισμένων (μισθωτών, αγροτών και ελεύθερων επαγγελματιών) και των εκπροσώπων τους. Οι ασφαλισμένοι και οι ασφαλισμένες της χώρας αποτελούν το θεμέλιο του συστήματος και γι' αυτό πρέπει να αναβαθμιστεί η ενεργός συμμετοχή και συνεισφορά τους στη διαχείριση των Ταμείων, στη λήψη των αποφάσεων διοίκησης και το γενικότερο σχεδιασμό πολιτικών.

-Οργάνωση και λειτουργία της κοινωνικής ασφάλισης με ενιαίους και δίκαιους κανόνες-

Ο ΣΥΡΙΖΑ δεν αποδέχεται αυτό **ένα κατακερματισμένο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης πολλών ταχυτήτων**. Η πολυδιάσπαση της οργάνωσης του ελληνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης είναι κληρονομιά μιας διαχρονικής κρατικής πολιτικής που ήθελε τους εργαζόμενους διασπασμένους για να προσπαθούν μεμονωμένα να τύχουν της διακριτικής μεταχείρισης του κράτους χωρίς συντονισμό και συνείδηση αλληλεγγύης.

Για να επιτελεί το στόχο της ενιαίας και αλληλέγγυας λειτουργίας του συστήματος, η οργάνωση του ασφαλιστικού συστήματος οφείλει να αντιμετωπίζει με πραγματικό ενιαίο τρόπο τα επιμέρους ασφαλιστικά ταμεία και τους ασφαλισμένους τους. Αυτό φυσικά δε σημαίνει ότι θα ισοπεδώνονται όποιες διαφοροποιήσεις προκύπτουν από την ίδια τη φύση της εργασίας ή την προώθηση συμπληρωματικών κοινωνικών πολιτικών.

Στα πλαίσια της ανάγκης για κοινή και ενιαία συνδικαλιστική και εργατική έκφραση βασικός κανόνας για την ενοποίηση ασφαλιστικών ταμείων πρέπει να είναι η συνάφεια της εργασιακής σχέσης των ασφαλισμένων αλλά και η ουσιαστική συμμετοχή τους στην διαδικασία. Επομένως, **ο στόχος για 3 ενοποιημένα ασφαλιστικά ταμεία**, ενός ενιαίου ασφαλιστικού ταμείου για όλους τους μισθωτούς, ενός για τους ελεύθερους επαγγελματίες και ενός για τους αγρότες πρέπει να σχεδιαστεί με προσοχή. Η δομή και η οργάνωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης οφείλει να διέπεται από τα βασικά χαρακτηριστικά της κοινωνικής ασφάλισης που διεκδικούμε και ταυτόχρονα να τα εξυπηρετεί.

Η διαδικασία και το αποτέλεσμα της οργανωτικής και ασφαλιστικής ενοποίησης που υποστηρίζει ο ΣΥΡΙΖΑ έρχεται σε αντιδιαστολή με την επιχειρούμενη και εν εξελίξει ενοποίηση που ξεκίνησε το 2008 και ολοκληρώνεται βίαια από το 2010 σε σύνταξη και περίθαλψη.

Αγωνιζόμαστε για την πλήρη και ουσιαστική ενοποίηση των επιμέρους ασφαλιστικών καθεστώτων προς όφελος του συνόλου των ασφαλισμένων. Η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για ενοποίηση Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης είναι στον αντίποδα της ψευδο-ενοποίησης Πετραλιά, του ΕΟΠΥΥ και του ΕΤΕΑ υπό την έννοια ότι προωθείται :

- για να εγγυηθεί την οικονομική βιωσιμότητα των Ταμείων και όχι για να επιταχύνει την χρεωκοπία τους,
- για να ενισχύσει την αναδιανομή μεταξύ των ασφαλισμένων και όχι για να εξατομικεύσει την κοινωνική προστασία,
- χωρίς αιφνιδιασμούς, με πρόβλεψη ικανών μεταβατικών περιόδων και επιδιώκοντας τη συναίνεση και τη δημοκρατική συμμετοχή των ενοποιούμενων φορέων.

Γ. Άξονες παρέμβασης για την υλοποίηση των στρατηγικών μας στόχων

Ανάγκη επανασχεδιασμού του χαρακτήρα και του ύψους των παροχών κοινωνικής ασφάλισης

Το ελληνικό ασφαλιστικό σύστημα καθίσταται ύστερα από αυτές τις διαχρονικές πολιτικές «φτωχό» από άποψη πόρων αλλά και από άποψη παροχών. Η οικονομική διάσωση του θεσμού της ελληνικής κοινωνικής ασφάλισης οφείλει να μην αποτελεί αυτοσκοπό αλλά να βρίσκεται στην υπηρεσία του κοινωνικού ρόλου της, διαφορετικά η αναζήτηση μιας αποκλειστικά λογιστικής ισορροπίας εσόδων/παροχών θα έχει τα γνωστά αποτελέσματα των νεοφιλελεύθερων πολιτικών: γενική ατροφία και απαξίωση του συστήματος.

Ο σχεδιασμός των κοινωνικοασφαλιστικών και των προνοιακών παροχών οφείλει να ανταποκρίνεται :

- στο αίσθημα κοινωνικής δικαιοσύνης με γνώμονα την αναγνώριση των πολιτικών και οικονομικών υποχρεώσεων των επιχειρήσεων έναντι των εργαζόμενων και της οικονομίας,
- στην ανάγκη υπέρβασης των διαιρέσεων του κόσμου της εργασίας και την κοινή διεκδίκηση των κοινωνικών δικαιωμάτων,
- στην προτεραιότητα βελτίωσης των κοινωνικών δικαιωμάτων στους πιο ευάλωτους και στους πιο φτωχούς.

Ο ΣΥΡΙΖΑ δεσμεύεται για ένα πλήρες ΣΚΑ το οποίο θα καλύπτει όλες τις σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες και δε θα είναι αποκλειστικά «συνταξοκεντρικό». Μέχρι το Μνημόνιο, η σύνταξη είχε γίνει επιδότηση των συνταξιούχων, των γυναικών που δεν καταφέρνουν να θεμελιώσουν αυτόνομο δικαίωμα σε σύνταξη, των ανέργων της οικογένειας, των φαρμάκων και επιδότηση ενοικίου.

Η διασφάλιση των συντάξεων και της επάρκειάς τους πρέπει να συνδυαστεί με διεύρυνση των κοινωνικών παροχών και ενίσχυση των όσων ήδη τυπικά υπάρχουν ακόμα. Επομένως, παράλληλα με την εξασφάλιση των συντάξεων πρέπει να βρεθούν οι τρόποι για επαρκή χρηματοδότηση των ανέργων, για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων στην αγορά εργασίας, για εξασφάλιση δωρεάν παροχών περίθαλψης και φαρμάκων, για επανασύσταση των ΟΕΚ/ΟΕΕ με διευρυμένες αρμοδιότητες και σχεδιασμένη στήριξη της οικογενειακής πολιτικής και της μητρότητας/πατρότητας.

Ο ΣΥΡΙΖΑ προωθεί ένα συνταξιοδοτικό σύστημα δημόσιου χαρακτήρα κύριας και επικουρικής ασφάλισης στο οποίο τα ασφαλιστικά ταμεία και το κράτος εγγυώνται ενεργά την επάρκεια και την κοινωνική αποτελεσματικότητα των συντάξεων. Βασική θέση μας είναι η κύρια σύνταξη στον 80% του συντάξιμου μισθού και επικουρική σύνταξη, ως κάτω βάση, στο 20%.

Δεσμευόμαστε να επανασχεδιάσουμε ένα βιώσιμο σύστημα καθορισμένων παροχών για την **επικουρική ασφάλιση για όλους** με κρατική εγγύηση μιας βάσης του 20% του συντάξιμου μισθού για πλήρη σύνταξη. Φιλοδοξούμε η ενίσχυση του δημόσιου χαρακτήρα και της βιωσιμότητας των επικουρικών ταμείων να αποτελέσει κίνητρο για την οικειοθελή ένταξη ακόμα και των ταμείων που επέλεξαν εκβιαστικά να μετατραπούν σε ιδιωτική επαγγελματική ασφάλιση.

Ο ΣΥΡΙΖΑ εγγυάται ότι κατά τον επανασχεδιασμό των συνταξιοδοτικών παροχών θα προβλεφθεί η απονομή συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων “από το πρώτο έτη” ώστε ακόμα και οι ασφαλισμένοι για πρόσκαιρο και σύντομο χρονικό διάστημα να έχουν οφέλη από την ένταξή τους στο κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα.

Ο ΣΥΡΙΖΑ θα επανεξετάσει σταδιακά όλες οι προϋποθέσεις για την **ουσιαστική πρόσβαση σε δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης**.

- Για τη σύνταξη θα χρειαστεί να καταργηθούν άμεσα οι προϋποθέσεις 40 ετών ασφάλισης και ηλικίας 67 ετών ως προϋποθέσεις πλήρους σύνταξης.
- Θα θέσουμε την προϋπόθεση ασφάλισης 35 ετών για πλήρη σύνταξη στα 60 έτη και των 37 ετών ασφάλισης χωρίς όριο συνταξιοδότησης.
- Θα διατηρηθεί για τους εναπομείναντες ασφαλισμένους πριν το '82 η δυνατότητα θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος με 35 έτη ασφάλισης χωρίς όριο ηλικίας.
- Ως συντάξιμος μισθός θα οριστεί ο μ.ο. της καλύτερης δεκαετίας, αποφεύγοντας τους τελευταίους συντάξιμους μισθούς (που συχνά δεν είναι οι υψηλότεροι) και εγκαταλείποντας το μ.ο. όλων των συντάξιμων ετών.
- Στον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών θα υπολογίζονται και οι αποδοχές δώρων και αδείας.
- Για την ανεργία, θα αναπροσδιοριστούν τα ουσιαστικά και χρονικά κριτήρια απόδοσης του επιδόματος ανεργίας για την στήριξη των ανέργων. Η χρηματοδότηση θα γίνεται και από τις ασφαλιστικές εισφορές και από τον κρατικό προϋπολογισμό για την περίοδο που η ανεργία θα παραμένει σε υψηλά ποσοστά.
- Θα επανεξεταστούν σύμφωνα με τις ανάγκες των εργαζομένων στη σύγχρονη αγορά εργασίας οι ρυθμίσεις του Κανονισμού για τα Βαρέα και Ανθυγιεινά Επαγγέλματα.
- Για τους ασφαλισμένους στο ΙΚΑ με 10500 ημέρες ασφάλισης εκ των οποίων 7500 στο ΚΒΑΕ το όριο της πλήρους σύνταξης επανακαθορίζεται στο 55ο έτος και μειωμένη στο 53ο έτος.
- Ώριμα συνταξιοδοτικά δικαιώματα για μητέρες με ανήλικο είναι αναγκαίο να εξακολουθήσουν να γίνονται σεβαστά χωρίς τις απότομες ανατροπές των τελευταίων ετών.
- Θα σχεδιάσουμε ολοκληρωμένες πολιτικές στήριξης της ανατροφής των τέκνων με δημόσιες υποδομές καθολικού χαρακτήρα και θα προσαρμόσουμε τα εργασιακά δικαιώματα στις ανάγκες των γονέων την χρονική περίοδο που τα χρειάζονται. Παράλληλα, πρέπει να προβλεφθούν μεταβατικές διατάξεις που δε θα αφήνουν απροστάτευτες τις μητέρες ασφαλισμένες που εθίγησαν υπέρμετρα από την αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης.
- Θα σχεδιάσουμε ένα πλήρες και σύγχρονο μοντέλο προστασίας κατά των εργατικών ατυχημάτων και θα ενισχύσουμε τους όρους υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία.

Οι βασικές αρχές χρηματοδότησης του ΣΚΑ

Το ελληνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, όπως λειτουργεί, υφίσταται μια τεράστια αιμορραγία πόρων, που υποσκάπτει τη βιωσιμότητά του και δημιουργεί βάρη για τις επόμενες γενιές. Τα χρήματα των ασφαλισμένων που μπαίνουν στα ταμεία εξαφανίζονται με διάφορους τρόπους για να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντα του κεφαλαίου και για να καλύψουν την έλλειψη κρατικών κοινωνικών πολιτικών. Το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στηρίζεται οικονομικά στην τριμερή χρηματοδότηση μεταξύ άλλων ως ρητή επιταγή της 102 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας (αρ.71.3) που επικυρώθηκε στην Ελλάδα με το Ν.3251/55. Η υποχρέωση αυτή προβλέπει τη συμμετοχή του κράτους στο δημόσιο κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα:

- ως νομοθέτη του συστήματος,
- ως επόπτη της λειτουργίας του,
- ως συγχρηματοδότη λόγω του υποχρεωτικού χαρακτήρα της κοινωνικής ασφάλισης,
- και ως εγγυητή της καταβολής των προβλεπόμενων παροχών του συστήματος.

Για την τακτική χρηματοδότηση των λειτουργικών αναγκών του συστήματος σχεδιάζουμε την υποχρεωτική τριμερή χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφάλισης (κλάδου κύριας σύνταξης και κλάδου υγείας) για το σύνολο των ασφαλισμένων.

Για τη μισθωτή εργασία η αναλογία διαμορφώνεται σε 2/9 από τον εργαζόμενο, 3/9 από τον κρατικό προϋπολογισμό και 4/9 από τον εργοδότη.

Για την επικουρική και την εφάπαξ ασφάλιση θα ισχύει διμερής χρηματοδότηση από εργοδότες και εργαζομένους.

Οι εισφορές και στις δύο περιπτώσεις θα υπολογίζονται επί του συνόλου των καταβαλλόμενων αποδοχών.

Για τους αυτοαπασχολούμενους οι πόροι της κοινωνικής ασφάλισης θα προέρχονται κατά 6/9 από τους ασφαλισμένους και κατά 3/9 από το κράτος.

Για ένα μεταβατικό στάδιο και ειδικά εν μέσω κρίσης πρέπει να δοθεί η δυνατότητα στους ελεύθερους επαγγελματίες να επιλέγουν ελεύθερα την ασφαλιστική κλάση, στην οποία μπορούν να ανταποκριθούν και η μετάβασή τους σε ανώτερη κλάση να έχει προαιρετικό χαρακτήρα. Με αυτήν την πρόβλεψη υπολογίζεται μάλιστα ότι θα ενεργοποιηθούν ακόμη περισσότεροι ασφαλισμένοι στον ΟΑΕΕ και στο ΕΤΑΑ, που λόγω των σημερινών οικονομικών δυσχερειών βρίσκονται σε ουσιαστική αναστολή της ασφαλιστικής τους ικανότητας. Μακροπρόθεσμα, σχεδιάζουμε τον υπολογισμό των ασφαλιστικών εισφορών των ελεύθερων επαγγελματιών και αυτοαπασχολούμενων με τρόπο που να αντανakλά με δίκαιο τρόπο την πραγματική εισφοροδοτική ικανότητα αυτών των ασφαλισμένων.

Άμεσα μέτρα χρηματοδότησης - πόροι για τη διάσωση της κοινωνικής ασφάλισης

Η δημόσια κοινωνική ασφάλιση θα πρέπει να στηριχτεί και με νέους συμπληρωματικούς πόρους για να καλυφθούν σταδιακά οι απώλειες των αποθεματικών από τη διαχρονική λεηλασία τους που αρχίζει από τη δεκαετία του 1950. Η καταλήστευση των αποθεματικών κεφαλαίων του συστήματος δεν τα εξαφάνισε, επειδή αποτελούν μέρος του σημερινού κοινωνικού πλούτου και πρέπει να αποκατασταθούν μέσω μιας αναδιανομής υπέρ των εργαζομένων. Βάσει αυτού του σκεπτικού, θα αναζητηθούν κατά βάση από την κερδοφορία των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα από τις επιχειρήσεις που κερδοφορούν εις βάρος του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Όταν αποσοβηθεί ο κίνδυνος κατάρρευσης του ασφαλιστικού

συστήματος, οι πόροι αυτοί θα μεταφερθούν στο Ενιαίο Ταμείο Διαχείρισης Αποθεματικών και Περιουσίας με στόχο τη μακροπρόθεσμη κεφαλαιοποίησή τους.

Οι προτάσεις μας για θεσμοθέτηση νέων πόρων υπέρ του ασφαλιστικού συστήματος (επιπλέον της προβλεπόμενης κρατικής χρηματοδότησης) διαπνέονται από την άποψη ότι:

- Η οικονομική και περιβαλλοντική ανασυγκρότηση δεν είναι μόνο για ομαλές περιόδους ευνοϊκής οικονομικής και πολιτικής συγκυρίας.
- Η ενίσχυση των δυνάμεων της εργασίας είναι ο μόνος τρόπος να προετοιμάσουμε την έξοδο από την κρίση.
- Ως νέες πηγές χρηματοδότησης νοούνται όσες δεν έρχονται να υποκαταστήσουν την πληρωμή των εισφορών από τον εργοδότη.

Στο πλαίσιο αυτό, για την άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος υποχρηματοδότησης, προετοιμάζουμε την εισαγωγή νέων πόρων υπέρ του ασφαλιστικού συστήματος οι οποίοι είναι σε θέση να αποδώσουν άμεσα και αποτελεσματικά τα απαραίτητα έσοδα :

1. Κοινωνική ρήτρα στα δημόσια έργα: Ποσοστό επί της αξίας του αναλαμβανόμενου έργου με το οποίο θα επιβαρύνεται ο εργολήπτης σε κάθε περίπτωση συμβάσεων παραχώρησης δημοσίων έργων και συμβάσεων κρατικών προμηθειών.
2. Κοινωνική ρήτρα επί της δημόσιας ακίνητης περιουσίας: Ποσοστό υπέρ της κοινωνικής ασφάλισης των εκάστοτε αναπροσαρμογών της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων και εκτάσεων γης του δημοσίου.
3. Εισφορά επί του συνόλου των συναλλαγών που πραγματοποιούνται μέσω των πάσης φύσεως (δημοσίων, ιδιωτικών ή συνεταιριστικών) πιστωτικών ιδρυμάτων.
4. Ειδικός φόρος υπέρ του ασφαλιστικού αποθεματικού στις δαπάνες συμμετοχής σε τυχερά παιχνίδια, λαχεία, λόττο, προπό, καζίνο, στην ίδια επίσης λογική μετακίνησης από το εισόδημα στις δαπάνες.
5. Πρόσθετος φόρος που θα επιβαρύνει με το ίδιο ποσοστό και τις επιχειρήσεις τυχερών παιχνιδιών (όπως παιχνίδια ΟΠΑΠ, λαχεία, καζίνο κα).
6. Από τμήμα των προστίμων που επιβάλλονται για φοροδιαφυγή κατά τους φορολογικούς ελέγχους των επιχειρήσεων.
7. Από τμήμα των προστίμων που επιβάλλονται από το Υπουργείο Εμπορίου ή από την Αρχή Ανταγωνισμού.
8. Από τμήμα των προστίμων που επιβάλλονται για παραβιάσεις του ΚΟΚ.
9. Από τμήμα των προστίμων που επιβάλλουν οι ανεξάρτητες αρχές (ΑΑΔΑΕ, ΕΕΤΤ, ΡΑΕ, ΕΣΡ κλπ).
10. Θεσμοθετούνται ειδικοί πόροι οι οποίοι θα επιμερίζονται άμεσα στα ασφαλιστικά ταμεία από τμήμα των φορολογικών εσόδων .
11. Από τους πόρους που προβλέπονται στο θεσπισμένο ΑΚΑΓΕ, εξαιρουμένων των πόρων από ιδιωτικοποιήσεις με την έννοια ότι διαφωνούμε με τις ιδιωτικοποιήσεις.

Η διεκδίκηση των κλεμμένων αποθεματικών του ασφαλιστικού συστήματος

Τα τελευταία 60 χρόνια τα αποθεματικά των ασφαλιστικών ταμείων υφίστανται μια συνεχή λεηλασία λόγω των πολιτικών των εκάστοτε κυβερνήσεων. Από τις αρχές της δεκαετίας του '50 ως τα μέσα περίπου της δεκαετίας του '90 η κινητή περιουσία των ταμείων μειώθηκε δραματικά εξαιτίας της αναγκαστικής κρατικής διαχείρισης που οδηγούσε σε μειωμένες ως μηδενικές αποδόσεις των καταθέσεών τους. Η δυνατότητα που δόθηκε στη συνέχεια για την αγορά μετοχών από τα ασφαλιστικά ταμεία, σε συνδυασμό με τη χρηματιστηριακή κρίση της περιόδου 1999-2002 και 2008-2009, είχε ως αποτέλεσμα την εξάνεμιση περίπου 7 δις ευρώ, ενώ οι απώλειες που υπέστησαν τα ασφαλιστικά ταμεία από το πρόσφατο σκάνδαλο των δομημένων ομολόγων υπερβαίνουν το 1 δις ευρώ.

Η επιλογή να κουρευτούν τα ομόλογα των ασφαλιστικών ταμείων με το PSI+ αποτελεί το πιο καθοριστικό πρόσφατο χτύπημα στην περιουσία των ασφαλιστικών ταμείων. Αφού δηλαδή η ΤτΕ που διαχειριζόταν την περιουσία τους επέλεξε να χρησιμοποιηθεί η περιουσία των ασφαλιστικών ταμείων για την αγορά ομολόγων του Δημοσίου, η ίδια τα "κούρεψε" σαν να επρόκειτο για ιδιώτες δανειστές, σε πολλές περιπτώσεις χωρίς τη συμφωνία των Διοικήσεων των Ταμείων. Από την ανταλλαγή του PSI+ οι απώλειες για τα ασφαλιστικά ταμεία είναι δραματικές επειδή:

- Έχασαν κατ' αρχήν το 53,5% της ονομαστικής αξίας των ομολόγων που είχαν στην κατοχή τους.
- Έχασαν κατ' αρχήν ένα μεγάλο μέρος των μετρητών που είχαν κατατεθειμένα στην Τράπεζα της Ελλάδος.
- Από τα διαθέσιμα ποσά αυτά ένα μεγάλο μέρος η Τράπεζα της Ελλάδος τα έχει πάλι σε ομόλογα και όταν κάποιο ταμείο ζητάει ρευστό για να καλύψει τρέχουσες υποχρεώσεις χρεώνεται τη διαφορά της ονομαστικής από την τρέχουσα τιμή των ομολόγων που «σπάει» η Τράπεζα της Ελλάδος.

Βασικός στόχος της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης πρέπει να είναι η αποκατάσταση της αποθεματικής δυνατότητας των ταμείων, ενώ οποιαδήποτε προσπάθεια ενίσχυσης της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος που γίνεται χωρίς να απαντά στο ζήτημα αυτό απλά διαιωνίζει τις δομικές του παθογένειες. Τα αποθεματικά αυτά κεφάλαια έχουν τριπλή λειτουργία:

- α) καλύπτουν τρέχουσες πρόσθετες ανάγκες μέσω της αξιοποίησής τους,
- β) σταθεροποιούν το σύστημα σε περιόδους κρίσης και
- γ) ενισχύουν την πιστοληπτική φερεγγυότητα των Ταμείων.

Για το ΣΥΡΙΖΑ η αποκατάσταση των Αποθεματικών Κεφαλαίων οφείλει να επικεντρώνεται στις αρχές της επάρκειας, της πολιτικής νομιμοποίησης, της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της χρηστής διαχείρισης. Σε αυτές τις βασικές αρχές δεν ανταποκρίνεται ούτε το ΑΚΑΓΕ ούτε το Ταμείο Στήριξης του Ασφαλιστικού Συστήματος ΑΕ. Τα αποθεματικά κεφάλαια πρέπει να χρηματοδοτούνται από πόρους οι οποίοι να είναι επαρκείς για τη χρηματοδότηση ενός συστήματος κοινωνικής ασφάλισης ισχυρού, βιώσιμου και αποτελεσματικού.

Δεν αρκεί όμως να βρεθούν επαρκείς πόροι αλλά να εντοπιστούν εκείνες οι πηγές πλούτου και οι μορφές συσσωρευμένου πλούτου που επωφελήθηκαν από τη ληστεία της περιουσίας των ασφαλισμένων και συνεχίζουν να επωφελούνται από την απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων. Ο ΣΥΡΙΖΑ θα προβλέψει μηχανισμούς διαφανούς οικονομικής διαχείρισης αλλά και πολιτικής λογοδοσίας, αναγνωρίζοντας ότι το διαρκές σκάνδαλο των Αποθεματικών είναι πρωτίστως πολιτικό ταξικό ζήτημα και δευτερευόντως ζήτημα θεσμικών ανεπαρειών.

Ο ΣΥΡΙΖΑ σχεδιάζει να καλύψει τις μελλοντικές ανάγκες του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης από το Ταμείο Εθνικού Πλούτου και Κοινωνικής Ασφάλισης. Σε αυτό το ειδικό, αποκλειστικά δημόσιο ταμείο που

θα δημιουργήσουμε, θα μεταφέρονται όλα τα δικαιώματα επί του φυσικού και του ορυκτού πλούτου της χώρας, περιλαμβανομένων και των πιθανών κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, εφόσον αποδειχθούν οικονομικά εκμεταλλεύσιμα, καθώς και όλη η εμπορεύσιμη κινητή και ακίνητη περιουσία του κράτους. Έτσι θα αξιοποιείται η δημόσια περιουσία και οι πλουτοπαραγωγικές πηγές της πατρίδας μας, με κοινωνική ανταποδοτικότητα και με το βλέμμα στραμμένο στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των επόμενων γενεών.

Ένα Ενιαίο Ταμείο Διαχείρισης Αποθεματικών και Περιουσίας θα αναλάβει την αξιοποίηση της περιουσίας (κινητής και ακίνητης) και των αποθεματικών των ασφαλιστικών ταμείων με επενδύσεις χαμηλού ρίσκου που θα έχουν θετικό αντίκτυπο στην παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας και θα εγγυώνται την τήρηση εργασιακών και ασφαλιστικών δικαιωμάτων. Η απόδοση της αξιοποίησης θα είναι εγγυημένη από το Κράτος που θα έχει την τελική ευθύνη διαχείρισης του Ενιαίου Ταμείου Διαχείρισης Αποθεματικών και Περιουσίας ώστε οι ελλείψεις αποδόσεις να συμπληρώνονται μέχρι το συμφωνημένο (από τα Ταμεία και το κράτος) όριο. Το Ενιαίο Ταμείο Διαχείρισης Αποθεματικών και Περιουσίας θα είναι υποχρεωμένο να υποβάλλει ετήσιο απολογισμό διαχείρισης αλλά και 5ετή προγραμματισμό για το μέλλον, οι οποίοι θα υπόκεινται στον πολιτικό έλεγχο και την έγκριση του Κοινοβουλίου μαζί με τον κοινωνικό προϋπολογισμό αλλά και σε κοινωνικό έλεγχο από το Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Ασφάλισης που θα αποτελείται από εκπροσώπους εργαζομένων και εργοδοτών και από επιστήμονες της επιλογής τους.

Η προνοιακή στήριξη ως συμπλήρωμα της κοινωνικής ασφάλισης

Η καταπολέμηση της φτώχειας είναι βασική και άμεση προτεραιότητα των παρεμβάσεων του ΣΥΡΙΖΑ. Η φτώχεια είναι ένα πολυδιάστατο φαινόμενο πραγματικής αδυναμίας πρόσβασης σε βασικά κοινωνικά αγαθά, όπως μεταξύ άλλων η αδυναμία πρόσβασης σε επαρκή και αξιοπρεπή διατροφή, στέγαση, η αδυναμία πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και παιδείας αλλά και η στέρηση αγαθών όπως το νερό και το ρεύμα.

Αποτέλεσμα των ταξικών επιλογών διάλυσης των μορφών κοινωνικής προστασίας είναι η δραματική εκτίναξη των ποσοστών φτώχειας σε όλες τις κατηγορίες του πληθυσμού. Το 34% του πληθυσμού στην Ελλάδα ζει σε συνθήκες φτώχειας. Άνεργοι και εργαζόμενοι, παιδιά, νέοι και συνταξιούχοι, γυναίκες και άνδρες στις πόλεις και την ύπαιθρο βρίσκονται συστηματικά αντιμέτωποι με το φάσμα της φτώχειας στις βασικές εκφάνσεις της. Οι μνημονιακές κυβερνήσεις αναπαράγουν τη φτώχεια καταργώντας και μειώνοντας τις κοινωνικές παροχές, αυξάνοντας την ανεργία και μειώνοντας τους μισθούς. Το μοντέλο κοινωνικής προστασίας περιορίζεται στα 360 ευρώ είτε πρόκειται για τη βασική σύνταξη-φιλοδώρημα είτε για τη νεοφιλελεύθερη εκδοχή ενός Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος που καταλήγει να εγγυάται τη φτώχεια.

Οι αδυναμίες των δημόσιων προνοιακών δομών να διαπιστώσουν αξιόπιστα την πραγματική συνδρομή της οικονομικής/κοινωνικής/φυσικής κατάστασης όσων ζητούν τα επιμέρους επιδόματα δε δικαιολογεί το διασυρμό και το στιγματισμό ευάλωτων κατηγοριών συμπολιτών μας. Αντίθετα, για το ΣΥΡΙΖΑ η νηφάλια και αποτελεσματική αντιμετώπιση όποιας παρατυπίας στην απονομή επιδομάτων θα βασίζεται:

- στην αξιόπιστη διασταύρωση πληροφοριών μεταξύ υπηρεσιών χωρίς να χρειάζεται να φέρουν συστηματικά οι πολίτες το βάρος απόδειξης ότι δεν εξαπατούν το σύστημα,
- στην αποφασιστική αντιμετώπιση κρουσμάτων διαφθοράς υπηρεσιών και συνδιαλλαγής με οικονομικά και πολιτικά ανταλλάγματα,
- στην απλοποίηση των διαδικασιών ελέγχου και την άμεση ουσιαστική ενίσχυση των ΚΕΠΑ για την επιτάχυνση του έργου τους.

Την ίδια περίοδο όμως που το αναπηρικό κίνημα αγωνιζόταν, οι πολιτικοί των κυρίαρχων

κομμάτων, τόσο της ΝΔ όσο και του ΠΑΣΟΚ, κάθε φορά που αναφέρονταν στις κοινωνικές παροχές, προέβαλλαν διαρκώς στα ΜΜΕ τον «εσωτερικό εχθρό», δηλαδή τον όρο «μαϊμού ανάπηρο», που «απειλεί» διαρκώς το κράτος πρόνοιας, την ίδια στιγμή που οι ίδιοι, ως πολιτικοί, προωθούσαν και ενίσχυαν πελατειακά αυτή την πρακτική εξαπάτησης. Στην ουσία, ο όρος αυτός χρησιμοποιήθηκε έντονα, προκειμένου να θέσει τις κοινωνικές παροχές και εν γένει το κράτος πρόνοιας σε ένα καθεστώς αυτοπεριορισμού, καθώς και να επιμολύνει με διαρκή δυσπιστία και καχυποψία αυτή την πρακτική κοινωνικής αλληλεγγύης προς μια ευάλωτη ομάδα ανθρώπων.

Η τακτική αυτή αποτυπώθηκε πλέον απροσχημάτιστα στο τρίτο μνημόνιο (Ν. 4093/2012), τον Νοέμβριο του 2012, όπου προβλέπεται η σταδιακή μείωση των αναπηρικών συντάξεων και των αναπηρικών επιδομάτων με στόχο να μην ξεπερνούν το 10% του συνόλου των συντάξεων! Σε εφαρμογή της κατάπτυστης αυτής ρύθμισης, που απροκάλυπτα δηλώνει τη βούληση της μνημονιακής κυβέρνησης να αποκλείσει τα άτομα με αναπηρία από τη χορήγηση σύνταξης ή επιδόματος εάν το ποσοστό υπερβεί το προβλεπόμενο, παρατηρείται και μια μεθοδευμένη μείωση των ποσοστών αναπηρίας από τις επιτροπές των ΚΕ.Π.Α., τουλάχιστον σε πρώτο βαθμό, κατά την αρχική δηλαδή αξιολόγηση του αιτήματος των δικαιούχων στην Πρωτοβάθμια Επιτροπή.

Τα επίσημα στοιχεία που παραθέτουν τα αρμόδια Υπουργεία δείχνουν ότι οι καθυστερήσεις στην απονομή των συντάξεων είναι τεράστιες. Οι υποψήφιοι συνταξιούχοι του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα αναγκάζονται να περιμένουν από 10 μήνες έως και 3 χρόνια για να λάβουν τη σύνταξή τους, ενώ οι αιτούντες σύνταξη αναπηρίας παραμένουν όμηροι αρχικά των Ταμείων τους για την ανακεφαλαίωση των ενσήμων τους και έπειτα των ΚΕ.Π.Α., όπου η αναμονή για ραντεβού με επιτροπή φτάνει τον ένα χρόνο. Χωρίς πόρους αναγκάζονται να ζήσουν και οι συνταξιούχοι αναπηρίας που πρέπει να επανεξετασθούν προκειμένου να παραταθεί η σύνταξή τους, διότι η τελευταία ελλιπής διάταξη για την 6μηνη καταβολή των συντάξεων που κρίνονται για παράταση έγινε για επικοινωνιακούς λόγους και όχι για να λύσει τα ουσιαστικά προβλήματα.

Τα προβλήματα επιτείνονται και λόγω του νέου Πίνακα Προσδιορισμού Ποσοστών Αναπηρίας, στον οποίο, σε πολλές περιπτώσεις εντέχνως, έχουν μειωθεί ποσοστά ή περιέχεται ένα μεγάλο εύρος ποσοστών αναπηρίας σε νευρολογικές ή ορθοπεδικές παθήσεις, δίνοντας περιθώρια για υποκειμενικές κρίσεις στα μέλη των Υγειονομικών Επιτροπών. Με βάση τον Πίνακα, ακόμα και για καταστάσεις μη-αναστρέψιμες εκδίδονται γνωματεύσεις βραχείας ισχύος, με αποτέλεσμα σε μικρό χρονικό διάστημα από την παραλαβή της γνωμάτευσης να απαιτείται η υποβολή αιτήματος εκ νέου. Τεράστια προβλήματα επίσης δημιουργεί η εξέταση των αιτούντων ανά ιατρική ειδικότητα, ενώ θα έπρεπε στις περιπτώσεις πολυαναπήρων να μετέχουν σε μία επιτροπή οι αντίστοιχες ειδικότητες ιατρών. Η πλήρης κατάρρευση των ΚΕ.Π.Α. και η ταλαιπωρία των ασφαλισμένων συνεχίζεται με την πεισματική άρνηση της Κυβέρνησης να τα στελεχώσει με το αναγκαίο προσωπικό, καθώς και να τα ενισχύσει με τις κατάλληλες υποδομές. Η μείωση του προσωπικού και η ταυτόχρονη διόγκωση του φόρτου εργασίας έχει οδηγήσει τους υπαλλήλους των ΚΕ.Π.Α. στο να βρίσκονται διαρκώς απολογούμενοι απέναντι σε αγανακτισμένους πολίτες που αδυνατούν να εξυπηρετηθούν, με αποτέλεσμα καθημερινές διενέξεις μεταξύ εργαζομένων και εξυπηρετούμενων πολιτών.

Ως προς τη μεθοδευμένη υποστελέχωση των Επιτροπών από ιατρούς, είναι χαρακτηριστικό το παράδειγμα των χιλιάδων ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις των λιγότερο ευνοούμενων περιοχών, όπως των νησιωτικών περιοχών, που περιμένουν να αξιολογηθούν αλλά λόγω της μη προσέλευσης των ιατρών στις αρμόδιες επιτροπές παραμένουν εγκλωβισμένοι στη λίστα αναμονής με αποτέλεσμα να μην έχουν καθ' όλη τη διάρκεια της αναμονής ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, να μην τους χορηγούνται κοινωνικές παροχές και να απειλούνται με οικονομική εξαθλίωση.

Ο ΣΥΡΙΖΑ δεσμεύεται για τη στήριξη των ΚΕΠΑ σε διοικητικό επίπεδο και με ιατρούς βάσει αντικειμενικών επιστημονικών κριτηρίων προστασίας της αναπηρίας και όχι βάσει κριτηρίων μνημονιακής λιτότητας.

Για το ΣΥΡΙΖΑ η καταπολέμηση όλων των διαστάσεων της φτώχειας είναι βασική προτεραιότητα των επιμέρους πολιτικών του. Η μείωση της ανεργίας, η αύξηση του κατώτατου μισθού και η ρύθμιση των εργασιακών σχέσεων αποτελούν κεντρικό εργαλείο σε συνδυασμό με την ενίσχυση του ύψους και της κοινωνικής αποτελεσματικότητας των κοινωνικοασφαλιστικών παροχών. Στόχος του ΣΥΡΙΖΑ είναι η καταπολέμηση της φτώχειας να γίνει όλο και περισσότερο περιορισμένης σημασίας μέσω της ένταξης του κόσμου της εργασίας σε ένα ισχυρό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης.

Παράλληλα, το **ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα** αποτελεί ένα σύνολο μέτρων με στόχο τον άμεσο μετριασμό ακραίων καταστάσεων στέρησης. Αποτελεί και βασικό εργαλείο στο ευρύτερο πλαίσιο μιας πολιτικής που επιδιώκει να εξασφαλίσει το δικαίωμα στην ασφάλιση, στην υγεία, στην εκπαίδευση, στην προστασία της οικογένειας, στη στέγαση, στην απασχόληση, στην οικονομική και κοινωνική στήριξη των ασθενέστερων οικονομικά πολιτών. Συνεπώς, η λογική του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος δεν εξαντλείται στη διάσταση του χρηματικού εισοδήματος αλλά επεκτείνεται σε ό,τι μπορεί αποτελέσει «κοινωνικό μισθό».

Το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα αποτελεί μια έμπρακτη αναγνώριση από την πλευρά του κράτους ότι είναι υποχρεωμένο, μέσα από τον τρόπο που οργανώνει την οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας, να διασφαλίζει επαρκές εισόδημα σε όλους τους πολίτες. Γι' αυτό και πρόκειται για ένα μέσο καθολικής εφαρμογής, χωρίς εξαιρέσεις ή διακρίσεις, ως ένα κοινωνικό δικαίωμα χωρίς το οποίο για κάποιους δεν είναι δυνατή η απόλαυση και η ακώλυτη ενάσκηση των θεμελιωδών ατομικών και κοινωνικών τους δικαιωμάτων. Δεν υποκαθιστά το πάγιο αίτημα για σταθερή και πλήρη απασχόληση για όλους, ούτε έρχεται σε αντίθεση με τη θέση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των μακροχρόνια ανέργων, για το ύψος του επιδόματος ανεργίας και την επιμήκυνση του χρόνου χορήγησής του. Η θεσμοθέτησή του δεν αναιρεί την ανάγκη σχεδιασμού και υλοποίησης επιμέρους ειδικών πολιτικών για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού που πλήττουν συγκεκριμένες ομάδες του πληθυσμού, όπως τα άτομα με αναπηρίες, οι πολύτεκνες και μονογονεϊκές οικογένειες κλπ., ούτε έρχεται να μειώσει άλλα επιδόματα. Μπορεί, όμως, να λειτουργήσει ως δίκτυο προστασίας, και κυρίως με έναν τρόπο που αφήνει περισσότερους βαθμούς ελευθερίας και αξιοπρέπειας στα άτομα που το λαμβάνουν, σε σχέση με τα μέχρι σήμερα επιδόματα και παροχές, ιδίως όταν αποσυνδέεται από συνεχείς στιγματιστικούς ελέγχους.

-Σαφής οριοθέτηση των υποχρεώσεων του κράτους έναντι του ασφαλιστικού συστήματος και αναβάθμιση του κοινωνικού προϋπολογισμού-

Η χρηματοδότηση της προνοιακής πολιτικής οφείλει να αντλείται από τον κρατικό προϋπολογισμό μέσω ενός ταξικά δίκαιου και προοδευτικού φορολογικού συστήματος με τρόπο διακριτό και διαφανή σε σχέση με τον προϋπολογισμό των ασφαλιστικών ταμείων. Στόχος του αιτήματος λογιστικού διαχωρισμού μεταξύ ασφαλιστικών και προνοιακών παροχών εκ μέρους του ΣΥΡΙΖΑ είναι να τονίσουμε την αποκλειστική ευθύνη του κράτους για τις προνοιακές πολιτικές και τις κρατικές πολιτικές ευρύτερου οικονομικού χαρακτήρα(π.χ. αύξηση ανταγωνιστικότητας και δημιουργία θέσεων εργασίας με εισφοροαπαλλαγές) και την παράλληλη υποχρέωση συμμετοχής του κράτους στην τριμερή χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφάλισης.

Για να αποδίδεται ευχερέστερα πολιτική ευθύνη αλλά και για την ανάγκη διαφάνειας και πολιτικού ελέγχου προτείνουμε την αναβάθμιση του άτυπου θεσμού των κοινωνικών προϋπολογισμών. Η σύνταξη και ο ρόλος του κοινωνικού προϋπολογισμού πρέπει να αποκτήσει θεσμικό πλαίσιο και δεσμευτικότητα, ώστε να αποκτήσει ουσιαστικό ρόλο στη διαφάνεια και τον πολιτικό έλεγχο της διαχείρισης των δαπανών των ασφαλιστικών ταμείων αλλά και των κοινωνικών δαπανών τις οποίες αναλαμβάνει το κράτος. Όπως με τον κρατικό προϋπολογισμό, είναι απαραίτητη η προηγούμενη πολιτική έγκριση και ο εκ των υστέρων απολογιστικός πολιτικός έλεγχος, ώστε να γνωρίζουν οι ασφαλισμένοι ότι οι εισφορές διαχειρίζονται με ασφάλεια, διαφάνεια και για το σκοπό θέσπισής τους.

Η έλλειψη πολιτικού ελέγχου προληπτικά και απολογιστικά ευνοεί μόνο την κακή διαχείριση των λογαριασμών, την αδιαφάνεια, την σύγχυση ως προς τον καταμερισμό ρόλων και ευθυνών μεταξύ του

κράτους και των ασφαλιστικών ταμείων. Ουσιαστικός στόχος είναι να ενισχυθεί ο πολιτικός έλεγχος από τη Βουλή για τη διαχείρισή του, μέσω της συζήτησης για τον προϋπολογισμό και στην Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων και ο κοινωνικός έλεγχος και σχεδιασμός από τους εργαζόμενους μέσω ενός Εθνικού Συμβουλίου Κοινωνικής Ασφάλισης.

Οι άμεσες προτεραιότητες του ΣΥΡΙΖΑ για την αποκατάσταση της κοινωνικής δικαιοσύνης και την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης

Οι άμεσες παρεμβάσεις του ΣΥΡΙΖΑ εστιάζονται αφ' ενός στην αντιμετώπιση της κρίσης χρηματοδότησης του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, αφ' ετέρου στην κατά προτεραιότητα ενίσχυση των αδυνάμων και αποκλεισμένων.

Οι άμεσες παρεμβάσεις του ΣΥΡΙΖΑ στοχεύουν στην αντιμετώπιση της κρίσης αλλά ταυτόχρονα προετοιμάζουν το συνολικό δημοκρατικό επανασχεδιασμό του μοντέλου κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας.

Τα άμεσα βήματα για το πρώτο έτος της αριστερής κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ θα αντιμετωπίσουν την ανθρωπιστική κρίση προετοιμάζοντας το σχέδιο του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης που οραματιζόμαστε.

- Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι αποφασισμένος να βάλει «φρένο» στις μειώσεις των συντάξεων, κύριων και επικουρικών, με σταδιακή αποκατάστασή τους με βάση τους ρυθμούς ανάκαμψης της οικονομίας ξεκινώντας πρώτα απ' όλα από τους χαμηλοσυνταξιούχους. Ως πρώτο και άμεσο μέτρο Ο ΣΥΡΙΖΑ θα προχωρήσει στη καταβολή δέκατης τρίτης σύνταξης στους χαμηλοσυνταξιούχους
- Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι αποφασισμένος να βάλει «φρένο» στις μειώσεις όλων των κοινωνικοασφαλιστικών και προνοιακών παροχών.
- Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι αποφασισμένος να καταργήσει τον ασφυκτικό αυτόματο περιορισμό των δαπανών για τις συντάξεις αλλά και τις αυτόματες αυξήσεις ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης.
- Ο ΣΥΡΙΖΑ θα προχωρήσει σε αλλαγές σεβόμενος όχι μόνο όλα τα κατοχυρωμένα και θεμελιωμένα, αλλά και τα ώριμα συνταξιοδοτικά δικαιώματα.
- Ο ΣΥΡΙΖΑ δεσμεύεται να προβεί σε άμεση ακύρωση της αύξησης του γενικού ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης κατά 2 χρόνια. Επαναφορά των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης στα 60 για μειωμένη και 65 για πλήρη σύνταξη και απεξάρτηση από την ηλικιακή προϋπόθεση για ασφαλισμένους και ασφαλισμένες με 37 έτη ασφάλισης.
- Ο ΣΥΡΙΖΑ στοχεύει στην ταχεία απονομή οριστικών συντάξεων και εφάπαξ και δεσμεύεται στην άμεση απονομή προσωρινών συντάξεων για κύρια και επικουρική ασφάλιση με αυξημένα ποσοστά.
- Ο ΣΥΡΙΖΑ δεσμεύεται να καταργήσει άμεσα το νέο τρόπο υπολογισμού των συντάξεων από 1/1/2015.
- Ο ΣΥΡΙΖΑ δεσμεύεται να καταργήσει άμεσα την προϋπόθεση των 100 ημερών ασφάλισης το χρόνο, της τελευταίας πενταετίας για τις πρόωρες – μειωμένες συντάξεις που στερούν από μεγάλη κατηγορία ανέργων σε ηλικία συνταξιοδότησης το δικαίωμα στη σύνταξη.
- Ο ΣΥΡΙΖΑ δεσμεύεται να επανεξετάσει τον κανονισμό βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων, από τον οποίο εξαιρέθηκαν αυθαίρετα πολλά επαγγέλματα.

- Ο ΣΥΡΙΖΑ δεσμεύεται να αντιμετωπίσει άμεσα το εκρηκτικό πρόβλημα δυσλειτουργίας των ΚΕΠΑ και για μεταβατική στήριξη των αναπήρων με υγειονομική κάλυψη και χορήγηση των προνοιακών επιδομάτων και της σύνταξής τους μέχρι την ομαλοποίηση της λειτουργίας τους.
- Ο ΣΥΡΙΖΑ δεσμεύεται να ενισχύσει τις υποδομές των δημόσιων δωρεάν βρεφονηπιακών σταθμών για όλους.
- Ο ΣΥΡΙΖΑ δεσμεύεται να επεκτείνει την προστασία των πολυτέκνων σε τρίτεκνους.
- Ο ΣΥΡΙΖΑ θα προβεί σε άμεση ανασυγκρότηση και αναβάθμιση των μηχανισμών πρόληψης και αντιμετώπισης της εισφοροδιαφυγής με συστηματική περιφρούρηση και είσπραξη των θεσμοθετημένων πόρων της κοινωνικής ασφάλισης, με χτύπημα της ανασφάλιστης «μαύρης» εργασίας και της εισφοροδιαφυγής, της εισφοροαπαλλαγής και των χαριστικών ρυθμίσεων και απόδοση των οφειλών του κράτους και της εργοδοσίας στα Ταμεία. Θα φροντίσουμε για την ουσιαστική ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών εργατικής και ασφαλιστικής και φορολογικής νομοθεσίας με ικανά και εκπαιδευμένα στελέχη για την εντατικοποίηση των ελέγχων αλλά και για την αύξηση της αποτελεσματικότητάς τους μέσω σωστού σχεδιασμού, στόχευσης αλλά και θεσμικής θωράκισης.

Μεταξύ άλλων θα προβούμε άμεσα σε :

- Αξιοποίηση της λίστας των μεγαλοοφειλετών των ασφαλιστικών ταμείων για την αύξηση των εσόδων τους.
- Ακύρωση των πρόσφατων μειώσεων των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών.
- Ο ΣΥΡΙΖΑ θα προβλέψει την άμεση ρύθμιση οφειλών για τα χρέη μικρομεσαίων ελεύθερων επαγγελματιών που έχουν χτυπηθεί από την κρίση χωρίς να δείξει επιείκεια για όσους εργοδότες βρήκαν την κρίση ως ευκαιρία.
- Ο ΣΥΡΙΖΑ δεσμεύεται να προβλέψει τη δυνατότητα συμψηφισμού απαιτήσεων μεταξύ ασφαλισμένων του ΟΑΕΕ, του ΕΤΑΑ και Δημοσίου ώστε να διευκολύνει την εκπλήρωση των κοινωνικοασφαλιστικών τους υποχρεώσεων αλλά και τον συμψηφισμό μέρους της σύνταξης με χρέη προς τον ΟΑΕΕ και το ΕΤΑΑ για τη διευκόλυνση της συνταξιοδότησης μεγάλης μερίδας ασφαλισμένων. Πρόβλεψη δυνατότητας συνταξιοδότησης με χρέος 50.000 ευρώ στον ασφαλιστικό φορέα.

Για ένα μεταβατικό στάδιο και ειδικά εν μέσω κρίσης θα δοθεί η δυνατότητα στους ελεύθερους επαγγελματίες να επιλέγουν ελεύθερα την ασφαλιστική κλάση του ΟΑΕΕ και του ΕΤΑΑ, και η μετάβασή τους σε ανώτερη κλάση θα έχει προαιρετικό χαρακτήρα.

Θα προχωρήσουμε στην κατάργηση της προσωποκράτησης για οφειλές στον ΟΑΕΕ.

